

Вебінар

«Судова практика по новому закону «про доступ до публічної інформації»

29 листопада 2011 року

Доповідач: Олександр Бурмагін, медіа-юрист, медіа-тренер.

Із запитаннями звертайтеся за тел. 067-547-22-33
або на e-mail: irrp.org.ua@gmail.com

Новели процесуального законодавства в спорах щодо доступу до інформації (скорочене провадження).

Стаття 183-2 КАС України “Скорочене провадження”

1. Скорочене провадження застосовується в адміністративних справах щодо:

1) зобов'язання суб'єкта владних повноважень вчинити певні дії щодо розгляду звернення, у тому числі інформаційного запиту, фізичної або юридичної особи;

2. Суд може розглядати в порядку скороченого провадження адміністративні справи щодо вимог, передбачених частиною першою цієї статті, якщо такі вимоги не стосуються прав, свобод, інтересів та обов'язків третіх осіб.

3. Про відкриття скороченого провадження суд виносить ухвалу, копія якої невідкладно надсилається відповідачу разом з копією позовної заяви та доданих до неї документів.

В ухвалі в обов'язковому порядку зазначаються строк подання заперечення проти позову, порядок його подання, а також наслідки неподання такого заперечення.

Відповідач у десятиденний строк з дня одержання такої ухвали та копій документів може подати заперечення проти позову та необхідні документи або заяву про визнання позову.

Якщо справа розглядається судом за місцезнаходженням відповідача, то заперечення проти позову чи заява про визнання позову мають бути подані безпосередньо до канцелярії суду.

4. Суддя розглядає справу в порядку скороченого провадження одноособово, без проведення судового засідання та виклику осіб, які беруть участь у справі.

За результатами розгляду справи у скороченому провадженні суддя, оцінивши повідомлені позивачем, відповідачем обставини, за наявності достатніх підстав приймає законне та обґрунтоване судове рішення.

У разі недостатності повідомлених позивачем обставин або якщо за результатами розгляду поданого відповідачем заперечення суд прийде до висновку про неможливість ухвалення законного і обґрунтованого судового рішення без проведення судового засідання та виклику осіб, які беруть участь у справі, суд розглядає справу за загальними правилами цього Кодексу, про що постановляє ухвалу, яка не підлягає оскарженню.

5. Справа повинна бути розглянута у порядку скороченого провадження протягом таких строків:

1) не пізніше наступного дня з дня надходження до суду заяви відповідача про визнання позову;

2) не пізніше трьох днів з дня закінчення строку, передбаченого частиною третьою цієї статті, якщо до суду не було подано заперечення відповідача та за умови, що справа розглядається судом за місцезнаходженням відповідача;

3) не пізніше трьох днів – у разі якщо протягом семи днів з дня закінчення строку, передбаченого частиною третьою цієї статті, до суду не надійшло заперечення відповідача та за умови, що справа не розглядається судом за місцезнаходженням відповідача;

4) не пізніше п'яти днів з дня подання відповідачем заперечення проти позову.

ВАЖЛИВО!

Апеляційні скарги розглядаються
апеляційними судами в порядку
письмового провадження.

У разі оскарження в апеляційному порядку постанови, прийнятої у скороченому провадженні, ухвала суду апеляційної інстанції по такій справі є остаточною і оскарженню не підлягає.

Новий судовий збір та інші умови для ефективної подачі позовної заяви.

- Закон України «Про судовий збір»

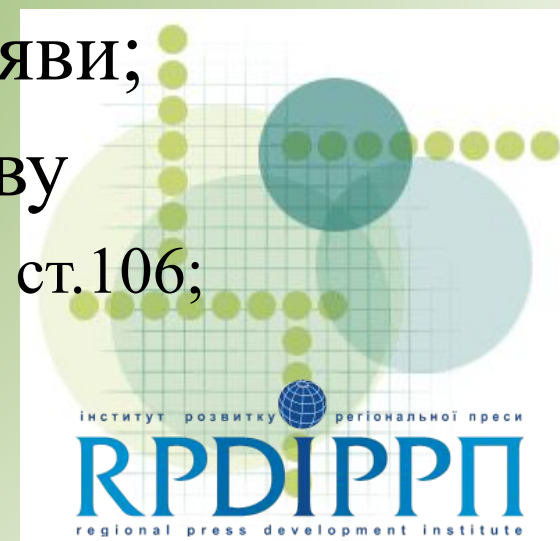
/чинний з 01 листопада 2011 р./

- За подання до адміністративного суду адміністративного позову:
 - майнового характеру — 1 відсоток розміру майнових вимог, але не менше 0,1 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 2 розмірів мінімальних заробітних плат /з 01.12. мінімальна заробітна плата 1004 грн., відповідно не менше 100,4 грн та не більше 2008 грн/
 - немайнового характеру — 0,03 розміру мінімальної ЗП /з 01.12 — 30 грн. 12 коп./

Подання адміністративного позову в порядку КАС України:

- Визначення належного Відповідача/ів — фізична /посадова/ або юридична особа;
- Визначення належного суду (питання підсудності) — ст.ст. 18-21 КАС;
- Формулювання предмету позовної заяви;
- Оформлення адміністративного позову відповідно до вимог КАС України — ст.106;
- Подача адміністративного позову.

Важливі моменти:

Відповідач – суб'єкт владних повноважень/орган чи посадова, службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій, в т.ч. на виконання делегованих повноважень;

Строк звернення до адміністративного суду – 6 місяців /з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав/ у випадку пропущення і не поновлення строку, позов залишається без розгляду (ст. ст. 99, 100 КАС);

КАС передбачає презумпцію вини влади, Відповідач зобов'язаний доводити правомірність своїх дій (рішень), якщо заперечує проти позову (ч.2 ст.71 КАС)

**ЗРАЗОК АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЗОВУ
ІЗ ДОДАТКОВИМИ РОЗ»ЯСНЕННЯМИ В Т.Ч.
ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО СУДУ
МОЖНА ОТРИМАТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ:**

<http://irrp.org.ua/tutorials/zrazky/1942-zrazok-admnpozovu-z-nstrukcyeyu.html>

Доступ до публічної інформації: судова практика 2011 року.

Справа №1. Доступ до декларації мера.

Запит – надайте, будь-ласка, декларацію про Ваші доходи та доходи членів Вашої сім’ї.

Підстава: ч.6 ст.6 Закону України “Про доступ до публічної інформації” - не належать до інформації з обмеженим доступом декларації про доходи осіб та членів їхніх сімей, які:

- 1) претендують на зайняття чи займають виборну посаду в органах влади;
- 2) обіймають посаду держслужбовця, службовця органу місцевого самоврядування першої або другої категорії.

Відповідь:

1) у мера 3 категорія посади в органі місцевого самоврядування;

2) система органів влади та органів місцевого самоврядування існують в Україні, як самостійні органи, наділені власними повноваженнями. Так, місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою, як безпосередньо так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

= надати декларацію неможливо.

Підпис — заступник голови.

Адміністративний позов:

- Визнати протиправними дії Краматорського міського голови;
- Визнати протиправними дії заступника міського голови;
- Зобов'язати обох надати протягом 5 робочих днів з дня набрання чинності рішенням суду копії декларацій про доходи.

В т.ч. підстава для визнання дій/бездіяльності протиправними -

ч.4 ст.5 Закону України «Про захист персональних даних» згідно якої: «Персональні дані фізичної особи, яка претендує зайняти чи займає виборну посаду (у представницьких органах) або посаду державного службовця першої категорії, не належать до інформації з обмеженим доступом, за винятком інформації, яка визначена такою відповідно до закону».

Рішення суду 1-ї інстанції:

1. Позов задовольнити.

2. Визнати протиправними дії заступника міського голови /голова, як виявилось на момент реєстрації і надання відповіді на запит був у відпустці/, що виявилися у відмові надати копії декларацій за 2010 рік.

3. Зобов'язати голову розглянути запит відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Аргументи апеляції:

- Судом не дано оцінку терміну «виборна посада у представницькому органі влади»;
- Далі - «виборна посада у представницькому органі» – це виключно і лише депутати міських рад та Верховної Ради /відповідно - голова або не обирається, або знаходиться поза межами ради/
- Міський голова – лише займає посаду в органах місцевого самоврядування, які ні є, на думку апелянта, ні «представницькими» в розумінні Закону України «Про захист персональних даних», ні «органами влади» в розумінні Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Головні контраргументи заперечення:

- Апелянт в тексті своєї скарги пише – «судом не дано правової оцінки терміну виборної посади у представницькому органі» (абз.5 стор.2 скарги). При цьому, апелянт корегує саму норму закону, пишучі все це в рядок, без дужок. Хоча, норма виглядає наступним чином – «займає виборну посаду (у представницьких органах)».

Застосування такого засобу юридичної техніки свідчить про те, що законодавець мав не позитивістський (обмежувальний) підхід і, навпаки, розширив сферу дії даної норми на всі виборні посади, і, додатково зазначив в дужках – в т.ч. у представницьких органах.

- необґрунтованим є твердження апелянта про те, що «виборна посада в представницькій орган – це депутати міських рад та Верховної Ради України» (абз.5 стор.2 скарги).

По-перше, невідомо чому апелянт забув тоді про депутатів обласних рад та районних рад.

По-друге, існує ще не пряме голосування, наприклад, за голову обласної ради, якого обирає сама рада. На відміну від міського голови, який навіть обирається прямим голосуванням (і про це прямо зазначає також апелянт – що згідно ст.12 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міський голова обирається відповідною територіальною громадою на основі загального, рівного, прямого виборчого права).

Рішення апеляції:

1. Апеляційну скаргу задовольнити в повному обсязі.
2. Постанову місцевого суду скасувати.
3. В задоволенні позовних вимог відмовити в повному обсязі.

Аргументи: 100% як у відповіді на запит. Ст.12 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» де зазначено, що міський голова — вища посадова особа органу місцевого самоврядування + що він має 3 категорію. Про виборність посади мера (у представницькому органі — жодного слова).

Справа №2. Доступ до інформації про витрачання бюджетних коштів та рішень сесій селищної ради.

/Справа № 2-а-7817, Постанова від 25 липня 2011 р., Ялтинського міського суду Автономної Республіки Крим/

Запит:

-у п.1 - копії рішень сесій Масандрівської селищної ради 6-го скликання та доданих до них документів;

- у п.2 –копії документів щодо структури управління Масандрівської селищної ради, її виконавчого комітету, а також штатний розклад цих органів та посадові інструкції посадових осіб;

- у п.3 - копії документів про витрати бюджетних ресурсів, виплачених гр.. ОСОБА_3, ОСОБА_4, а також інших витрат (якщо такі були) за виконану ними роботу з надання юридичних послуг, пов'язаних з представництвом інтересів Масандрівської селищної ради та її голів в судах та інших органах і організаціях за період з 01 січня 2010 року і до цього часу;

- у п.4 – копії договорів (якщо такі є) укладених з Масандрівською селищною радою або її органами з громадянами ОСОБА_3, ОСОБА_4 та іншими «Про надання юридичних послуг...», укладених з ними на 2010 і 2011 рік (а.с.10-11).

Висновки суду:

Що стосується саме відповіді по п.1 запиту, то позивачу було відмовлено в отриманні рішень сесії Масандрівської селищної ради прийнятих до 09 травня 2011 року, тобто до набрання сили Законом України «Про доступ до публічної інформації», а направлені йому матеріали тільки одного пленарного засідання 10-ї позачергової сесії, без доданих документів, які містять конфіденційну інформацію. Оцінюючи в цій частині відмову в наданні інформації, суд вважає, що в цій частині запит підлягає задоволенню, оскільки відмова в отриманні інформації з підстав, пов'язаних із часом вступу закону України «Про доступ до публічної інформації» суперечить закону. Тому відповідач повинен направити рішення сесії 6-го скликання ради без документів, які містять конфіденційну інформацію.

Що стосується п.2 запиту, - то була надіслана інформація, крім посадових інструкцій працівників Масандрівської селищної ради та її виконавчого комітету. **Відмова у наданні посадових інструкцій мотивовані тим, що ця інформація є служебною в силу ст. 9 Закону України «Про доступ до публічної інформації».**

Однак, суд не може погодитись з цими доводами відповідача і вважає, що **відмова в цій частині є незаконною, оскільки посадові інструкції не входять до переліку ст. 9 Закону України «Про доступ до публічної інформації».**

У зв'язку з тим, що відповідач має направити позивачу інформацію, зазначену в п.2, яку не направив раніше, тобто посадові інструкції працівників селищної ради та виконавчого комітету.

Що стосується п.3 запиту, то суд також вважає, що він підлягає виконанню з боку відповідача, оскільки в силу ч. 5 ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.

Позивач у своєму інформаційному запиті (п.3) запитував відомості про витрачання бюджетних коштів в 2010-2011 роках, пов'язаних з представництвом Масандрівської селищної ради та її виконавчого комітету у судах та інших установах.

Ці відомості про витрачання бюджетних коштів не можуть бути обмежені у доступі.

В частині відмови відповідача по п.4 запиту надати копії договорів, укладених між Масандрівською селищною радою з громадянами ОСОБА_3, Свірідовою і другими «про надання юридичних послуг» в 2010-2011 роках, то суд погоджується в цій частині з відповідачем та його доводами про застосування в цій частині ст. 11 Закону України «Про доступ до публічної інформації». В зв'язку з чим, відмовляє в задоволенні вимог про надання копій договорів.

Р/С Суд, напевне мав на увазі статтю 10, яка обмежує доступ до інформацію про особу. Ст.11 передбачає, що посадові та службові особи не підлягають юридичній відповідальності, незважаючи на порушення своїх обов'язків, за розголошення інформації про правопорушення або відомостей, що стосуються серйозної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, довіллю, якщо особа при цьому керувалася добрими намірами та мала обґрунтоване переконання, що інформація є достовірною, а також містить докази правопорушення або стосується істотної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, довіллю.

При цьому, суд, частково забув норму, на яку посилався аналізуючи п.3 запиту, а саме ч.5 ст.6 Закону України «Про доступ до публічної інформації»:

5. Не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, **у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.**

Рішення суду:

Зобов'язати Масандрівську селищну голову Яценко Ж. І. у передбачений ст. 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації» термін надати запитувану інформацію, з дотриманням ст. 21 Закону України «Про доступ до публічної інформації», зазначену у заяві від 18 травня 2011 року, крім п. 4 цього запиту.

Справа №3. Доступ до інформації про інфраструктуру та питну воду /колективний запит/.

/Справа №2-а-2306/11/, Постанова Олександрівського районного суду Донецької області від 10 серпня 2011 р./

Запит:

- 1) інформація з приводу власника водопровідних мереж, розташованих на території сільради;
- 2) питання забезпечення населення с.Новопавлівка ПИТНОЮ ВОДОЮ.

Відповідь: в наданні інформації відмовлено з тих підстав, що поданий колективний інформаційний запит не відповідав вимогам ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

Висновки суду:

В розумінні ст.1 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» інформація ця є публічною, вона не відноситься до категорії, доступ до якої обмежено законом, що підтверджується ч.2 ст.6 ЗУ «Про інформацію». /ТРИСКЛАДОВИЙ ТЕСТ — О.Б./

Відмова представника відповідача в наданні інформації позивачу з підстав невідповідності запиту нормам Закону теж, на думку суду, є надуманою, так як ч.2 ст.6 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» не передбачено такої підстави для обмеження права громадян на отримання інформації як невідповідність форми запиту будь-якому Закону.

Висновки суду:

Ст. 19 цього ж Закону передбачає також, що письмовий запит подається в довільній формі.

Таким чином, відмова відповідача в задоволенні запиту позивача щодо доступу до офіційних документів і щодо надання письмової інформації є незаконною, а право позивача на отримання такої інформації – порушеним.

Рішення суду:

Визнати рішення Степанівської сільської ради Олександрівського району Донецької області – суб'єкта владних повноважень в частині відмови у наданні інформації на колективний інформаційний запит від 10.05.2011 року щодо доступу до офіційних документів і щодо надання письмової інформації, який поданий в своїх інтересах та в інтересах мешканців села - нечинним.

Забов'язати Степанівську сільську раду Олександрівського району Донецької області розглянути колективний інформаційний запит від 10 травня 2011 року щодо доступу до офіційних документів і щодо надання письмової інформації і за результатом його розгляду надати повну і достовірну інформацію по суті поставлених у цьому запиті питань.

Справа №4. Доступ до інформації про витрачання бюджетних коштів освітньою установою /дія закону про доступ у часі/.

/справа № 2-а-10018/11/2070/, Постанова Харківського окружного адміністративного суду від 18 жовтня 2011 р./

Запит: До Харківського обліково-економічного технікуму-інтернату ім. Ф.Г. Ананченка.

- надати інформацію про дати, строки та суми (до 100 тис. грн.) укладених договорів про закупівлю продуктів харчування у першому кварталі 2011 року, за яким кошторисом (тимчасовим чи річним) укладений кожний із наявних договорів та що було предметом таких договорів.

Відповідь:

запит стосується наявності договорів про закупівлю Технікумом продуктів харчування у суб'єктів господарської діяльності, які уклалися у першому та другому кварталі 2011 року, тому запитувана інформація не підпадає під дію Закону України «Про доступ до публічної інформації», який набрав чинності 10.05.2011 р., оскільки відносини виникали до набрання чинності цього Закону.

Висновки суду:

Відповідно до ч.3 ст. 23 Закону України «Про доступ до публічної інформації», оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації /*будь-яких* — *О.Б.*/ до суду здійснюється **відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України.**

За приписами п.2 ч.1 ст. 13 вищеназваного Закону України розпорядниками інформації для цілей цього Закону визнаються юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, - **стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів.**

Висновки суду:

Із вищенаведеного вбачається та визнано в судовому засіданні представником відповідача, що Харківський обліково-економічного технікум-інтернат ім. Ф.Г. Ананченка є суб'єктом відносин у сфері доступу до публічної інформації, а саме: розпорядником інформації щодо використання бюджетних коштів у розумінні вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації", а відтак повинен дотримуватися вимог та виконувати обов'язки покладені на нього вищеназваним Законом України.

Системно аналізуючи положення Закону України "Про доступ до публічної інформації", суд прийшов до висновку, що в порядку зазначеного акту законодавства має бути надана публічна інформація, окрім тієї, що належить до 1) конфіденційної інформації, 2) таємної інформації, 3) службової інформації.

Висновки суду: Відповідно до ч. 5 ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, ПІБ фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.

З огляду на викладене, суд зазначає, що позивач, реалізуючи своє право доступу до інформації за інформаційним запитом, мав право отримати достовірну, точну та повну інформацію або вмотивовану відмову, передбачену ст.22 Закону України «Про доступ до публічної інформації»

Висновки суду:

Відповідно до ч.2 ст.71 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

В ході розгляду справи відповідач не довів правомірності та обгрунтованості мотивів, якими керувався при розгляді звернення ПП "Гермес".

Рішення суду:

1. Адміністративний позов Приватного підприємства "Гермес" до Харківського обліково-економічного технікуму-інтернату ім.Ф.Г.Ананченка про визнання дій неправомірними та зобов'язання вчинити певні дії задовольнити в повному обсязі.
2. Визнати неправомірними дії Харківського обліково-економічного технікуму-інтернату ім. Ф.Г. Ананченка по незадоволенню інформаційного запиту ПП "Гермес" № 209 від 08.06.2011р. щодо отримання публічної інформації.
3. Зобов'язати Харківський обліково-економічний технікум-інтернат ім. Ф.Г. Ананченка повторно розглянути інформаційний запит ПП "Гермес" № 209 від 08.06.2011р.

Дякуємо за увагу!

